

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560¹

ลลิต สกฤตวรรณวงศ์²

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญ ความหมาย ประวัติความเป็นมา และแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของต่างประเทศและของประเทศไทย เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบว่า สิทธิทางการเมืองเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยให้มีส่วนร่วมในการบริหารประเทศร่วมกัน อาทิเช่น สิทธิการเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สิทธิการเลือกตั้งเป็นกระบวนการสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยทางผู้แทน เพื่อกำหนดว่าใครจะเป็นผู้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ตามปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ข้อ 21 ได้รับรองหลักการพื้นฐานของการเลือกตั้ง ได้บัญญัติว่า “บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศของตนไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยทางผู้แทนซึ่งได้เลือกโดยอิสระ” การเลือกบุคคลที่จะเข้ามาดำเนินการทางการเมืองโดยผ่านคะแนนเสียงของประชาชน หลักพื้นฐานการเลือกตั้งคือ หลักการเลือกตั้งโดยทั่วไป หลักการเลือกตั้งโดยตรง หลักการเลือกตั้งโดยเสรี หลักการเลือกตั้งโดยเสมอภาค และหลักการเลือกตั้งโดยลับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสิทธิทางการเมืองขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรอง

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ณฐ สันตาสว่าง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์ อรวรรณ พจนานูรัตน์

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

และบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศสิทธิของบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ในการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนในระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในการบริหารประเทศหรือบริหารท้องถิ่น ดังนั้นหากบุคคลดังกล่าวถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งย่อมสูญเสียสิทธิในการจะสมัครรับเลือกตั้ง ไม่อาจดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้และหากดำรงตำแหน่งอยู่ก็จะต้องถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง ประเทศทุกประเทศมีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในการปกครองประเทศ โดยมีระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบในการปกครองประเทศ หรือเรียกว่า “อำนาจอธิปไตย” อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศดังกล่าวของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เมืองเกตตีสเบิร์ก เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2406 อันถือเป็นคำกล่าวแห่งประวัติศาสตร์ของประชาธิปไตย มีความว่า “การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” ประชาชนสามารถใช้อำนาจอธิปไตยได้โดยตรง ด้วยการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง อันจะทำให้การบริหารบ้านเมืองหรือการดำเนินกิจการต่าง ๆ เป็นไปตามความต้องการ การเลือกตั้งจึงเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนที่เป็นการมอบอำนาจให้ผู้แทนที่เห็นว่ามีคุณสมบัติและเหมาะสมให้เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเจ้าของและตามปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ถือว่ามีความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับสากล เป็นการร่วมกันของบรรดารัฐสมาชิกที่ให้ความร่วมมือในการคุ้มครองส่งเสริมและเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย และใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ รับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชนอันเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ของประชาชน ประชาชนทุกคนมีสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิทธิเลือกตั้งจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบทางอ้อมเลือกตั้ง คือ การเลือกผู้แทนโดยการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน สิทธิเลือกตั้งเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง ดังนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในระบอบประชาธิปไตย ทุกคนในสังคมจะต้องมีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้ง ต่อมาได้มีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนได้มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น เช่น สิทธิการออกเสียงลงประชามติ สิทธิในการออกเสียงเสนอถอนถอดผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเห็นได้ว่า “การเลือกตั้ง” จึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการแสดง ซึ่งความคิดของแต่ละบุคคลในการเลือกหรือไม่เลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเป็นการแสดงซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองของบุคคลคนนั้น ไม่ว่าในระดับประเทศหรือในระดับท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งเสียก่อนถึงจะมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น หากถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

จะทำให้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งตามไปด้วย และหากดำรงตำแหน่งอยู่นั้น ก็ต้องถูกถอดถอนจากตำแหน่งหรือไม่สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ก็เป็นได้สิทธิการเลือกตั้งจึงเป็นสิทธิทางการเมืองที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เนื่องจากไม่สามารถให้ประชาชนสามารถเข้าไปใช้อำนาจโดยตรง จึงต้องกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งขึ้น เพื่อให้ประชาชนแสดงออกซึ่งเจตจำนงในการทางการเมืองผ่านที่เลือกผู้แทน สิทธิการเลือกตั้งซึ่งมีความสัมพันธ์หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน สิทธิการเลือกตั้งจึงมิได้เฉพาะบุคคลที่เป็นพลเมืองของรัฐ จำกัดสิทธิเลือกตั้งของประชาชน หากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ทำให้ผลการเลือกตั้งบิดเบือนไปจากเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชน ส่งผลให้ได้ผู้แทนที่ไม่เหมาะสม ผู้แทนนั้นไม่สมควรได้รับความคุ้มครองให้มีสิทธิเลือกตั้งอีกต่อไป การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งต้องเป็นไปเพื่อเป็นกลไกป้องกันตนเองของระบอบประชาธิปไตย การใช้สิทธิเลือกตั้งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบประชาธิปไตย ไม่ควรห้ามบุคคลสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกำหนดห้ามบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อสารมวลชนสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการกำหนดลักษณะต้องห้ามดังกล่าวขึ้นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญไทย โดยมีมุ่งหมายมิให้บุคคลดังกล่าวอาศัยอำนาจช่องทางในความเป็น หรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อสารมวลชนในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือสนับสนุนตนเองหรือพวกพ้องหรือใส่ร้าย บุคคลอื่น และอาจเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงหรือแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบ การรับรองความเป็นอิสระของผู้พิพากษาหรือตุลาการในการพิพากษาคดีให้ปฏิบัติตามหลักนิติรัฐ ซึ่งจะต้องผูกพัน ตามที่กฎหมายกำหนดโดยคุ้มครองอำนาจของผู้พิพากษาหรือตุลาการไม่ให้ถูกแทรกแซงโดยเฉพาะอำนาจบริหารหรืออำนาจนิติบัญญัติ การถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ตามอำนาจของคณะกรรมการเลือกตั้ง เนื่องจากมีผลกระทบต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในคดีที่ทุจริตในการเลือกตั้ง ทำให้ไม่สามารถเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ปฏิบัติหรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าแต่ละคดีมีการกระทำ ความผิดที่แตกต่างกัน ตามการกระทำของแต่ละบุคคล ว่าการกระทำถึงขนาดไหนถึงเป็นการกระทำที่เป็น การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งบทนิยามก็ไม่ได้กำหนดของมาตรฐาน จริยธรรมร้ายแรงไว้ หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำความผิดมาตรฐานจริยธรรม ศาลสามารถตีความว่า การกระทำเป็นการกระทำผิดมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ในปัจจุบันศาลมีการตีความเกี่ยวกับการกระทำที่เป็น การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงจะตีความว่าเป็นการกระทำที่ ร้ายแรง ซึ่งมีส่งผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่งเกี่ยวกับปัญหาการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 98 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้เกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในปัจจุบันได้เกิดปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่เข้าลักษณะต้องห้าม ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเห็นควรให้สิทธิบุคคลดังกล่าวสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตามมาตรา 98(3) บุคคลที่เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ มีวัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าแทรกแซงการเสรีภาพในการทำงานของสื่อมวลชน โดยมุ่งหมายมิให้บุคคลดังกล่าวอาศัยอำนาจช่องทางในความเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนในการหาเสียงเลือกตั้งหรือสนับสนุนตนเองขัดขวางหรือแทรกแซงหรือแสวงหาประโยชน์ เพื่อมิให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในการเลือกตั้ง ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผ่านการเป็นเจ้าของกิจการหรือความเป็นผู้ถือหุ้นสั่งการ เพื่อให้ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ แก่ตนเองหรือพรรคการเมือง และเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ในการเข้าถือครองประกอบกิจการ

จะเห็นได้จากแม้ไม่ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการ เพียงแต่มีชื่อเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นก็มีลักษณะต้องห้าม โดยไม่คำนึงว่าสื่อ นั้นตีพิมพ์หรือเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่เป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การตีความตามบทบัญญัติของกฎหมายไม่ชัดเจนในการบังคับใช้อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการพิจารณาของศาล และการครอบงำกิจการสื่อมวลชน ในรัฐธรรมนูญมิได้กำหนดจำนวนการถือครองหุ้นว่ามีปริมาณหุ้นเท่าใดถึงเป็นการครอบงำกิจการของบริษัท ย่อมเป็นการยากสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะเข้าใจและทราบถึงหลักการดังกล่าว เมื่อเจตนารมณ์ตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อเป็นการยับยั้งมิให้เกิดการใช้อำนาจในการควบคุมสื่อคำว่า “สื่อมวลชน” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2557 ให้ความหมายว่าเป็นสื่อกลางที่นำข่าวสาร และเนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่ประชาชน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ รวมไปถึงสื่อออนไลน์ โฆษณา สื่อมวลชนจึงเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร เป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง สื่อมวลชนจึงไม่ได้เป็นแค่สื่อเท่านั้น ยังเป็นช่องทางในการสื่อสารทางการเมืองด้านการประชาสัมพันธ์ การดำเนินการทางการเมืองให้ประชาชนได้ทราบ สื่อจึงเข้ามามีบทบาททางการเมืองเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มิได้เป็นจำกัดความ “สื่อมวลชน” ไว้ การที่มีได้กำหนดความหมายไว้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดการตีความที่หลากหลาย จากคำพิพากษาศาลจะพิจารณาว่าสื่อทุกสื่อสอดคล้องกับทางการเมืองทั้งหมด แต่นิตยสารบันเทิง ก็เข้าข่ายเป็นสื่อมวลชน การห้ามมิให้ผู้เป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นในนิตยสารในการสมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นการไม่ถูกต้องที่จะถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นการจำกัดสิทธิ

ของบุคคล เพราะเหตุประกอบอาชีพเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้น ในกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนใด ๆ เนื่องจากในข้อเท็จจริงบุคคลนั้น อาจไม่ใช่ผู้มีอำนาจบริหารกิจการสื่อมวลชนโดยตรง หรือกรณีที่ผู้ถือหุ้น มีสัดส่วนจำนวนหุ้นน้อยมากจนไม่สามารถมีอำนาจในการตัดสินใจแทนบริษัท บุคคลเหล่านั้นต้องถูกตัด สิทธิขั้นพื้นฐานทางการเมือง โดยต้องห้ามมิให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งบัญญัติดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในทางการเมือง เป็นการกำหนดลักษณะต้องห้ามของ บุคคลในการสมัครรับเลือกตั้งไว้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนด ลักษณะต้องห้ามของบุคคลในการสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเป็นการจำกัดสิทธิ ของบุคคล เพราะ เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เป็นการบัญญัติ กฎหมายขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน ประเภทสิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งยังเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ตามหลักของความเสมอภาค และเป็นการจำกัด ทางเลือกของประชาชนที่จะเลือกตัวแทนเข้าสู่รัฐสภา เพื่อเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ศึกษาจึงนำ ลักษณะต้องห้ามของบุคคลในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีเป็นเจ้าของหรือผู้ ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 98 (3) มาพิจารณาถึงการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ต้องสอดคล้อง กับหลักความได้สัดส่วน 3 ประการ คือ 1) หลักความเหมาะสม หลักความเหมาะสม เมื่อนำมาตราการ ดังกล่าวมาพิจารณากับการจำกัดสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากเป็น เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ วัตถุประสงค์ของการจำกัดสิทธิ เพื่อเป็น การกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้นเพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้นจะปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต จากหลัก ความเหมาะสม เห็นว่าเป็นการจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นมาตรการที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการปราบทบปัญหา 2) หลักความจำเป็น พิจารณาจากมาตรการของจำกัดสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน จะเห็นได้ว่าฝ่ายนิติ บัญญัติสามารถที่ใช้มาตรการที่เหมาะสม เพื่อมาปรับใช้มากกว่าจำกัดสิทธิของบุคคลตั้งแต่การสมัครรับ เลือกตั้ง บุคคลนั้นอาจไม่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ จึงเป็นการจำกัดสิทธิ ฝ่ายนิติบัญญัติควรเลือกเอามาตรการที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุดมาบัญญัติ ในกฎหมาย มาตรการดังกล่าว มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงไม่สอดคล้องกับหลักความ จำเป็น และ 3) หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ การตรากฎหมายขึ้น เพื่อเป็นการคุ้มครอง ประโยชน์ที่ประชาชน การจำกัดสิทธิเสรีภาพเพียงเพราะเป็นเจ้าของหรือ ผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชน เพียงเป็นการป้องกันมิให้อาศัยความได้เปรียบในการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ หรือโทษแก่บุคคลใดก็ตาม เพื่อประโยชน์ทางการเมือง อำนาจในการครอบงำสื่อมวลชนทำให้สื่อมวลชน ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นเป็นอิสระ และเป็นกลาง จึงเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะที่กระทบต่อการมี ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกินสมควรและไม่สอดคล้องกับหลักการปรองปรองในระบอบ ประชาธิปไตยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสำคัญ

ประเด็นปัญหาที่สองเกี่ยวกับปัญหาความเป็นอิสระของศาลในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิทางการเมือง ตามมาตรา 188 วรรคสอง แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติเกี่ยวกับความเป็นอิสระของศาล ผู้พิพากษาและตุลาการพิจารณาพิพากษาต้องเป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง แต่ในการพิจารณาพิพากษาของศาลแล้วจะเห็นได้ว่าไม่มีความเป็นอิสระ และความไม่เป็นกลางในการพิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ศาลรัฐธรรมนูญจัดตั้งขึ้นมาเพื่อควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติตราขึ้นใช้บังคับไม่ให้บรรดากฎหมายขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หากศาลรัฐธรรมนูญตัดสินชี้ขาดว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กฎหมายนั้นย่อมใช้บังคับไม่ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ บรรดากฎหมายอื่นใดต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญและไม่อาจขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญตามอำนาจหน้าที่นี้ประกอบกับการรับรอง หลักประกันแห่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีส่วนสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เนื่องจากรัฐธรรมนูญกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติในการตรากฎหมายมิให้กระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญไว้ เกินสมควร หากกฎหมายใดละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นเกินขอบเขตที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ กฎหมายนั้นย่อมขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและ เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ หลักนิติรัฐหรือรัฐที่ปกครองโดยกฎหมาย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการจำกัดอำนาจรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจรัฐ เนื่องจากรัฐมีความจำเป็นต้องรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม ในบางกรณีรัฐต้องล่วงล้ำเข้าไป ในแดนแห่งสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยใช้อำนาจบังคับให้ประชาชนกระทำหรือไม่กระทำการบางอย่าง แต่ภายใต้หลักนิติรัฐ รัฐไม่อาจใช้อำนาจตามอำเภอใจของตนได้ แต่รัฐต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายที่รัฐตราขึ้นใช้บังคับรัฐกระทำการใดได้ ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้และรัฐต้องกระทำการตามขอบเขตที่กฎหมาย กำหนดไว้ โดยกระทำการตามวิธีการ รูปแบบ และวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ดังสุภาษิตกฎหมายมหาชนว่า “เมื่อไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ จะทำได้” กฎหมายจึงเป็นทั้งที่มั่ง และข้อจำกัดของอำนาจรัฐ แม้ว่าคำอธิบายของหลักนิติรัฐและหลักความชอบด้วยกฎหมายมุ่งเน้นถึงการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่มาจากอำนาจนิติบัญญัติ แต่องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติก็เป็นองค์กรหนึ่งของรัฐ การขยายความหมายของหลักนิติรัฐให้รวมไปถึงการใช้อำนาจนิติบัญญัติที่ต้องชอบด้วยรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศด้วย ย่อมเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

การรับรองความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและตุลาการในการพิจารณาอรรถคดีในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาและตุลาการให้เป็นไปโดยชอบธรรม ด้วยหลักกฎหมายและหลักสุจริตอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ผู้พิพากษาปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ในทางตุลาการโดยสุจริต และใช้ดุลพินิจโดยชอบ หากผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ย่อมต้องมีการตรวจสอบความเป็นอิสระของตุลาการ จึงเป็นหลักการที่สำคัญของหลักนิติรัฐหากเทียบกับหลักความเป็นอิสระตุลาการต้องปฏิบัติหน้าที่

ในทางตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยตุลาการมีความผูกพันเฉพาะกฎหมาย และพิจารณาคดีอย่างเที่ยงธรรม ตามหลักการดังกล่าวในการถอนและเปลี่ยนตัวตุลาการ นอกจากตุลาการต้องออกจากตำแหน่ง โดยการตาย ลาออก อายุครบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หากตุลาการมีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงและต้องถูกให้ออกโดยคำพิพากษาของฝ่ายตุลาการด้วยกัน เพื่อเป็นหลักประกันความป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการโดยสุจริต

จะเห็นได้ว่า กรอบการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญมีปัญหาเป็นการขยายเขตอำนาจของตัวเอง และตีความบทบัญญัติของกฎหมายให้มีขอบเขตการบังคับใช้ที่กว้างขวาง จนไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน เพื่อยุบพรรคและการตัดสิทธินายกรัฐมนตรี ซึ่งขัดต่อหลักการพื้นฐานแห่งกฎหมายที่ใช้การตีความกฎหมายที่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของบุคคลจะต้องตีความอย่างแคบและด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง ทั้งที่มีแนวทางในการตีความการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างชัดเจน และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ศาลกลับตีความขยายความ ให้รวมถึงการเสนอนโยบายของพรรคการเมือง และการเสนอแก้ไขกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ ในคำวินิจฉัยปลดนายกรัฐมนตรี ศาลตีความการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริต อำนาจตุลาการมีบทบาทในสังคมการเมืองส่งผลต่อการตีความตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายมีผลกระทบต่อระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เปิดโอกาสให้นำเสนอพยานหลักฐาน เพื่อต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ และเป็นธรรม ศาลรัฐธรรมนูญตีความขยายเขตอำนาจเข้าไปตรวจสอบการกระทำทางนิติบัญญัติและการกระทำทางรัฐบาลเกินไปกว่าที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจและไม่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมาย รัฐธรรมนูญเป็นการทำลายหลักการแบ่งแยกอำนาจและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติและการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารเกิดความไม่แน่นอน และไม่เป็นอิสระ และลดทอนความเชื่อมั่นและศรัทธาที่ประชาชนต่อระบบกฎหมายและการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ประเด็นปัญหาที่สามเกี่ยวกับปัญหาการเพิกถอนสิทธิทางการเมือง เนื่องจากทุจริตในการเลือกตั้งตามมาตรา 225 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติเกี่ยวกับก่อนการประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกนั้นมีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้นั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกแล้วแต่กรณี หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา 224(4) แต่มาตรา 226 บัญญัติว่าภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยสั่งให้มีการเลือกตั้งให้หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในกรณีก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง การใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ถูกตรวจสอบได้ ทั้งยังขาดหลักประกันความเป็นกลางของคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในกระบวนการพิจารณาโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หลักนิติรัฐ ควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจ เพื่อพิจารณาการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจมหาชน และกระทบสิทธิต่าง ๆ ของบุคคล จึงควรให้ผู้ถูกระทบสิทธิได้มีการโต้แย้งต่อศาล เพื่อให้มีการทบทวนและตรวจสอบโดยองค์กรศาล แม้ว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จะให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งได้อย่างอิสระ แต่เป็นอิสระจากอำนาจสั่งการขององค์กรอื่น ได้ใช้เป็นการใช้อำนาจโดยอิสระแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด หากแต่ยังต้องอยู่ในหลักการแบ่งแยกอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง โดยเบ็ดเสร็จเด็ดขาดทั้งเป็นผู้สืบสวนและสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้กระทำผิด โดยไม่มีองค์กรใดมาถ่วงดุลและตรวจสอบ จึงไม่สอดคล้องกับหลักแบ่งแยกอำนาจ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ควรเป็นองค์กรที่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นทั้งผู้สืบสวนและสอบสวนมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง จึงเป็นการยากที่จะเชื่อว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ทำหน้าที่โดยปราศจากอคติ ควรให้องค์กรตุลาการเป็นผู้ใช้อำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเพียงองค์กรเดียวเท่านั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเพียงผู้รวบรวมพยานหลักฐาน แต่คำสั่งเพิกถอนสิทธิของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องไม่เป็นที่สุด และต้องให้โอกาสผู้รับคำสั่งร้องไปยังศาลได้ เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นกลางของผู้ใช้อำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและคุ้มครองสิทธิของผู้รับคำสั่ง หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นทั้งผู้สืบสวนและสอบสวนกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และยังเป็นผู้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่มีองค์กรใดมาถ่วงดุลและตรวจสอบย่อมไม่สอดคล้องกับหลักแบ่งแยกอำนาจ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 3 ได้รับรองอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยและ มาตรา 28 วรรคสอง บัญญัติให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ที่ผ่านมาในทางปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกล่าวหาว่าการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งและการพิจารณาคัดค้านการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ใช้มาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งมีการร้องเรียนว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศ ระเบียบ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการบังคับใช้เป็ยจำนวนมาก และการบังคับใช้บางเรื่องดีมีความซับซ้อนเป็นปัญหาในทางนิติความ

จะเห็นได้ว่า การพิจารณาสั่งระงับสิทธิรับเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการพิจารณาพยานหลักฐาน หากมีหลักฐานอันเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดหรือเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย แม้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้เป็นผู้ลงมือกระทำความผิด แต่เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิด คณะกรรมการการเลือกตั้งก็จะมิมีมติเห็นควรสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งแตกต่าง

จากศาลฎีกาจะพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ จนศาลนั้นปราศจากเหตุสงสัยและเชื่อได้ว่าได้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมาย หากยังมีข้อสงสัยไม่มีหลักฐานอันแน่ชัด ศาลฎีกาจะสั่งยกคำร้อง ดังนั้นควรให้มีการตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการ คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสามารถที่จะใช้สิทธิทางศาลได้ โดยสามารถที่จะส่งคำสั่งมายังศาลฎีกาเพื่อที่จะพิจารณาคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อไม่ให้มีการกระทบสิทธิของผู้สมัครที่จะได้รับการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ขัดกับหลักสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากสิทธิเสรีภาพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เป็นรากฐานสำคัญของรัฐเสรีประชาธิปไตยที่จะยึดถือหลักนิติรัฐ ศักดิ์ความเป็นมนุษย์เป็นหลักสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

จากลักษณะการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งหากพิจารณาในทาง ทฤษฎีตามหลักการแบ่งแยกอำนาจโดยหลักการแล้วอำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจตุลาการต้องสามารถควบคุมและตรวจสอบและยับยั้งซึ่งกันและกันได้ จึงจะทำให้เกิดความสมดุลระหว่าง อำนาจโดยไม่ทำให้อำนาจใดอำนาจหนึ่งมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด การกำหนดให้ต้องมีการถ่วงดุลกัน และต้องถูกตรวจสอบได้ก็เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น การให้อำนาจทั้งสาม ลักษณะนี้มารวมกันอยู่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่เพียงองค์กรเดียวจึงต้องพิจารณาว่าเป็นการ ขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจหรือไม่ ซึ่งหลักการพื้นฐานของหลักการแบ่งแยกอำนาจ คือ ไม่ประสงค์ให้องค์กรใช้อำนาจอธิปไตยใช้อำนาจแบบอำเภอใจโดยปราศจากการตรวจสอบ เพื่อคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ลักษณะการใช้อำนาจของคณะกรรมการ การเลือกตั้งในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีการใช้ทั้งอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการจึงเป็นการใช้อำนาจที่ไม่สอดคล้องกับหลักการแบ่งแยกอำนาจ และเมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการการเลือกตั้งในต่างประเทศแล้ว พบว่าการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งของประเทศต่างๆ ส่วนแล้วแต่ต้องอยู่ภายใต้การทบทวนตรวจสอบโดยองค์กรศาลเป็นมาตรการสุดท้าย

แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยปราศจากการตรวจสอบและถ่วงดุล หากพิจารณาตามหลักทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจ ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการเป็นนิติรัฐ จำเป็นต้องให้องค์กรอื่นเข้ามาตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้และเพื่อให้ระบบการบริหารจัดการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพ สำหรับอำนาจในการ วินิจฉัยชี้ขาดหรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจเสมือนดังตุลาการ การในการวินิจฉัยสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งกระทบกระเทือนต่อสิทธิ และเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ใช่องค์กรตุลาการ จึงต้องให้องค์กรตุลาการเข้ามามีบทบาทในการทบทวนตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงควรให้การสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน ประกาศผลการเลือกตั้งต้องตกอยู่ภายใต้การตรวจสอบขององค์กรตุลาการ โดยองค์กรตุลาการจะ สามารถไต่สวนหรือตัดสินเกี่ยวกับการกระทำของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ต่อเมื่อผู้ได้รับความเสียหายจากการตัดสินของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

โรงเรียนต้องคัดสรรบุคลากรเหมือนกับประเทศอินเดีย เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญจึงควรให้องค์กรตุลาการเป็นผู้ใช้อำนาจนี้ สำหรับคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ด้านบริหาร เป็นหลัก คือ การควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งทั้งการเลือกตั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ จึงควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเฉพาะการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้ง การประกาศผลการเลือกตั้ง และการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเท่านั้น

ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเพิกถอนสิทธิทางการเมือง เนื่องจากกระทำผิดมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 235 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติเกี่ยวกับกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือว่ามีกรกล่าวหาว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างแรง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวน ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาวินิจฉัย ทั้งนี้ หากศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกล่าว่า ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และถ้าได้คำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาจริง ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วยก็ได้แต่ต้องไม่เกิน 10 ปี

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 219 ประกอบบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา 276 ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรอิสระในการกำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หากคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจสอบพบว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอศาลฎีกาวินิจฉัย ตามมาตรา 235 วรรคหนึ่ง แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งให้อำนาจคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฟ้องต่อศาลฎีกาได้โดยตรง ไม่ต้องส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดให้ดำเนินการฟ้องคดีและเป็นการให้อำนาจศาลฎีกา ในการวินิจฉัยเรื่องฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง บทลงโทษของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม นอกจากนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฟ้องต่อศาลฎีกาว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หากศาลฎีกาประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาล จะมีคำพิพากษา หากศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกล่าว่า ผู้ต้องคำพิพากษาต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุด

ปฏิบัติหน้าที่ และให้ศาลมีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้ และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่ากรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ นับว่าเป็นบทลงโทษที่มีความรุนแรง จะเห็นได้จากคำพิพากษาศาลฎีกา กรณีฝากบัตรแสดงตนในการลงมติ เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เป็นการการก่อกำเนิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์และไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการ มีผลทำให้เพิกถอนสิทธิทางการเมืองตลอดไปและไม่มีสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาสิบปี แต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาศาลฎีกาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 235 วรรคสามและวรรคสี่

บทลงโทษการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของประเทศไทยเป็นบทลงโทษที่รุนแรงมากเกินไป เปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ประชาชนย่อมมีสิทธิเลือกตั้ง สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอันได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นคุณค่าของชาวเยอรมัน การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ปรากฏตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน ในมาตรา 45(5) กำหนดให้อำนาจศาลมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง โดยสั่งไว้ในคำพิพากษาเห็นควรที่จะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นระยะเวลาตั้งแต่สองปีถึงห้าปี และสิทธิเลือกตั้งไม่ควรถูกเพิกถอนตามทฤษฎีอำนาจอธิปไตยที่มีการจัดการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยตรง โดยการที่ประชาชนทุกคนมีอำนาจอธิปไตยในการทำกิจการทั้งปวง โดยให้ประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรที่กระทำการแทนตน ซึ่งทำให้เกิดผลตามมาว่าการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิซึ่งประชาชนจะใช้สิทธิหรือไม่ก็ได้ สิทธิเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมือในการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน ฝ่ายผู้แทน ดังนั้น สิทธิเลือกตั้งควรเป็นสิทธิของทุกคน เพราะมนุษย์ทุกคนเท่ากันหมดและควรได้รับความเคารพในฐานะที่เป็นมนุษย์ สิทธิการเลือกตั้งจึงถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการแสดงออกถึงความเป็นพลเมืองของรัฐในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง จึงเป็นการพรากความเป็นพลเมืองไปจากบุคคล ทำให้ไม่สามารถใช้อำนาจอธิปไตยแสดงออกซึ่งเจตจำนงทางการเมืองของตนเองได้ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งอาจไม่ใช่มาตรการที่จำเป็นในการลงโทษสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และในตามปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนได้มีการประกาศเจตนารมณ์ในการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน การไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นฐานะความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันก็ตาม บุคคลต้องมีสิทธิเสรีภาพในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มนุษย์ที่เกิดมามีอิสระและเสมอภาคในศักดิ์ศรี และสิทธิต่าง ๆ มีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์ แห่งภราดรภาพ บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพโดยปราศจากความแตกต่าง และใน ข้อ 21 ได้รับรองหลักการพื้นฐานของการเลือกตั้งไว้ว่า บุคคลทุกคนมีสิทธิ ที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาล ของประเทศของตน ไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยทางผู้แทน ซึ่งได้เลือกโดยอิสระ ควรที่จะต้องโทษในทางอาญาเท่านั้น ไม่ควรถึงขนาดเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและสิทธิและเสรีภาพ เป็นหลักการขั้นพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีบุคคลทุกคนย่อมมี

สิทธิและอิสรภาพ โดยปราศจากความแตกต่าง การมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตลอดชีวิตเป็นการตัดสิทธิทางการเมืองของบุคคลนั้น และดังคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของประเทศฝรั่งเศส ปี ค.ศ. 1789 ข้อ 16 ที่กำหนดให้สังคมใดไม่มีการให้หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ หรือไม่มีการแบ่งแยกการใช้อำนาจธิปไตยจะถือว่ามิรัฐธรรมนูญไม่ได้ บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในประเทศไม่ว่าจะทางตรงหรือโดยผู้แทนได้อย่างเป็นอิสระมีความเสมอภาค โดยปราศจากการบังคับ หรือกีดกันทางจิตใจหรือการใช้อิทธิพลใด ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจ การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนต้องปฏิบัติตามหน้าที่ไม่ได้สัดส่วนกับความผิด ตามหลักการสัดส่วน ซึ่งในประเทศเยอรมันไม่มีว่ามีบทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ประเด็นปัญหาที่หนึ่งเกี่ยวกับปัญหาการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้าม เนื่องจากการลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 98 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ผู้ศึกษาเห็นว่า การกำหนดให้บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทำให้ไม่สามารถสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้ จึงสมควรแก้ไข เพิ่มเติม ดังนี้

เดิม “มาตรา 98 บัญญัติเกี่ยวกับบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

(3) กำหนดว่า “เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติม เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ และถูกใช้เพื่อประโยชน์ในทางการเมืองเท่านั้น เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์มีเสรีภาพในการแสดงความเห็น

2. ประเด็นปัญหาที่สองเกี่ยวกับปัญหาความเป็นอิสระของศาลในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับเพิกถอนสิทธิทางการเมือง ตามมาตรา 188 วรรคสองแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง ผู้ศึกษาเห็นว่า พิจารณาพิพากษาคดีของตุลาการอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรม หากเกิดผลประโยชน์หรือเกิดพฤติกรรมที่ไม่เป็นกลางในการใช้ดุลพินิจในการตัดสินพิพากษาคดี ควรมีกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุล เพื่อให้ตุลาการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างเป็นธรรมและปราศจากอคติไม่ล่วงล้ำอำนาจขององค์กรอื่นเกินขอบเขตและป้องกันมิให้สิทธิทางการเมืองของประชาชนถูกลิดรอน โดยไม่สมเหตุสมผล ตุลาการที่กระทำความผิดอันชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งต้องได้รับบทลงโทษ

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561

มาตรา 23 “การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วเป็นธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง มีความกล้าหาญ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติม มาตรา 23/1 กำหนดให้ “ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดใช้อำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยคดี โดยปราศจากความเป็นกลางหรืออคติ หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีอำนาจถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่งได้” เพื่อเป็นบทบัญญัติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้พิจารณาพิจารณาวินิจฉัยคดีที่ปราศจากความเป็นกลางหรืออคติต่อการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีบทลงโทษให้ออกจากตำแหน่ง

เดิม มาตรา 58 วรรคหนึ่ง “หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนก็ได้”

ควรตัดคำว่า “ศาลอาจประชุมปรึกษา เพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนก็ได้” เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลต้องให้มีการโต้แย้ง แม้คู่ความจะไม่ตั้งประเด็นและไม่โต้แย้งก็ตาม

3. ประเด็นปัญหาที่สามเกี่ยวกับปัญหาการเพิกถอนสิทธิทางการเมือง เนื่องจากทุจริตในการเลือกตั้ง ตามมาตรา 225 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ผู้ศึกษาเห็นว่า เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้สืบสวนและสอบสวนข้อเท็จจริงเท่านั้น ไม่ควรเป็นองค์กรที่มีอำนาจระงับสิทธิเลือกตั้ง เพื่อทำให้เกิดความเที่ยงธรรม ควรเป็นอำนาจของศาลที่เป็นผู้พิจารณาตัดสินมากกว่าให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ตัดสิน อาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เดิมบัญญัติว่า “มาตรา 225 ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งหรือการเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจ สั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัคร รับเลือกตั้ง หรือผู้สมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา 224 (4)”

วรรคสอง “คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด”

ควรตัดคำว่า “สั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัคร รับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา 224 (4)”

และ วรรคสอง “คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด”

เพิ่ม “ในแสวงหาข้อเท็จจริง สอบสวน หากเห็นว่ามีมูลความผิด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

ควรแก้ไขใหม่ มาตรา 225 “ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งหรือการเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในแสวงหาข้อเท็จจริง สอบสวน หากเห็นว่ามีมูลความผิด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้อง

ต่อศาลฎีกาเพื่อส่งระดับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น” จากเดิมที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งและคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งถือเป็นที่สุด เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้สืบสวนและสอบสวนข้อเท็จจริงเท่านั้น ไม่ควรเป็นองค์กรที่มีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพื่อทำให้เกิดความเที่ยงธรรม ควรเป็นศาลฎีกาที่เป็นผู้พิจารณาตัดสินมากกว่าให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ตัดสิน และกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบของศาลฎีกา”

4. ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเพิกถอนสิทธิทางการเมือง เนื่องจากกระทำผิดมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 235 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ผู้ศึกษาเห็นว่า สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย หากได้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการกำหนดบทลงโทษตามมาตรฐานทางจริยธรรม หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง การกำหนดโทษดังกล่าวก็ยังไม่สามารถที่จะป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจึงขัดต่อหลักประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน รัฐสามารถใช้มาตรการอื่น ๆ กระทบต่อสิทธิเสรีภาพให้น้อยที่สุดในการลงโทษตามหลักความได้สัดส่วน จึงสมควรแก้ไข ดังนี้

เดิม มาตรา 235 “ภายใต้บังคับมาตรา 236 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ตามมาตรา 234 (1) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวน ข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้น มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้”

วรรคสาม “เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้”

แก้ไขเป็น 235 วรรคสาม “เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปี ” เพื่อให้เพิกถอนสิทธิ

สมัครรับเลือกตั้งและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ควรเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพราะ ทุกคนมีสิทธิที่จะเลือกตั้งตามปณิธานมนุษยชนประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสิทธิพลเมืองในการเลือกตั้ง

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, **วัฒนธรรมทางการเมืองและรัฐธรรมนูญ**, จัดพิมพ์โดยสมาคมกฎหมายมหาชนแห่งประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เพรส จำกัด, 2552
- ณฐ สันตสว่าง **กฎหมายรัฐธรรมนูญ**, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รามคำแหง.
- บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ, บทเรียนจากเยอรมัน, “การเลือกตั้งและพรรคการเมือง”, สถาบันนโยบายศึกษา กรุงเทพมหานคร, หน้า 20
- มาลี พุกภัยพงสาวลี, **ความเสมอภาคระหว่างหญิงชายความเสมอภาคระหว่างเพศในรัฐธรรมนูญ (พุทธศักราช 2475 - 2560)**, พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์, **ประวัติศาสตร์ความคิดนิติปรัชญา**, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: อานกฎหมายในเครือสำนักพิมพ์อ่าน, 2561.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์, **หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม**, พฤษภา 2553 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรพจน์ วิสสุตพิชญ์, **สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540**, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน 2543.
- วิสุทธิ โพธิ์แท่น, **แนวความคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย**, (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 2550).
- วิชญ์ เครื่องงาม และคณะ. **ศาลรัฐธรรมนูญ ยึดหลักนิติธรรม คำจูนประชาธิปไตยห้วงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ชุดที่ 15**, พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด, 2560.
- สุริยา ปานแป้น และอนวัตนัน บุญนันท์. **คู่มือกฎหมายรัฐธรรมนูญ**, พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพมหานคร: ไอเดียพรีนติ้ง, 2566.
- สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. **หลักสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : แนวความคิดและภาคปฏิบัติ**, พิมพ์ครั้งที่ 1 จุลินิติ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 กรุงเทพฯ : กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์, 2554.
- สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. **การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในระบบกฎหมายไทย**, พิมพ์ครั้งที่ 1 จุลินิติ ปีที่ 8 ฉบับที่ 5 กันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2554 กรุงเทพฯ : กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์, 2554.
- หยุด แสงอุทัย, **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป**, พิมพ์ครั้งที่ 20 แก้ไขเพิ่มเติม, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.
- บรรเจิด สิงคะเนติ, **หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540**, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : วิญญูชน 2547.
- หยุด แสงอุทัย, **คำบรรยายชั้นปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ หลักรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งทั่วไป**, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2513.

ณนุรักษ์ ศิวะกุล, “มาตรการเพิกถอนสิทธิทางการเมืองกับโทษอาญา” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562.

ธีรยุทธ สมตน, “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555.

นัชพน ฤทธิ์คำรพ กลไกการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญไทย:กรณีศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 2564.

พรชัยวัฒน์ พูนทองพันธ์, “ปัญหาการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553

โอฬาริก ขวัญชัย, “การเพิกถอนการเลือกตั้งและสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในระบบกฎหมายไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

คณาธิป ทองรวีวงศ์, กัณทิมา ช่างทำ, ภคมน สืบไชย และคณะ, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง กฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ, สำนักคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

บรรเจิด สิงคะเนติ, สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, การใช้สิทธิทางศาลของบุคคล ซึ่งถูกละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28 ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว, บริษัท มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด, กันยายน 2551.

ประวิช รัตนเพียร. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง คณะกรรมการเลือกตั้งกับหลักนิติธรรม. วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2559.

ภาณุ จันทรเจียวู้. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง หลักนิติธรรมและหลักนิติรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ศึกษาเฉพาะประเด็นการเงิน การคลัง และงบประมาณ. วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2560.

ประพันธ์ ทรัพย์แสง “นิติรัฐในสังคมไทย” โครงการสัมมนาประจำปี สถาบันสัญญา ธรรมศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรม. ณ ห้องกมลทิพย์ ชั้น 2 โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ, 16 - 17 ธันวาคม 2551.

สมคิด เลิศไพฑูรย์ “เอกสารประกอบการบรรยายกฎหมายรัฐธรรมนูญ”. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อริคม อินทุคุติ, วิชา กฎหมายรัฐธรรมนูญ บรรยายครั้งที่ 5, เนติบัณฑิต, 21 สิงหาคม 2563.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หลักการแบ่งแยกอำนาจ. รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย ออกอากาศสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสำนักวิชาการ. สิงหาคม 2561.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 16 เมษายน 2560 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 12 ก ตอนที่ 12 ก หน้า 1 12 มีนาคม 2561